

GRĖSMIŲ LYGIAI, SAUGUMO UŽTIKRINIMO IR REAGAVIMO PRIEMONĖS

1. Atsižvelgiant į grėsmių tikimybę, Įmonėse turi būti nustatyti šie grėsmių lygiai:

1.1. žemas – grėsmės tikimybė mažai tikėtina;

1.2. vidutinis – grėsmės tikimybė tikėtina;

1.3. aukštas – grėsmės tikimybė labai tikėtina;

1.4. aukščiausias – grėsmė yra neišvengiama arba pasitvirtino.

2. Sprendimą dėl atitinkamo grėsmės lygio Įmonėje nustatymo ir pakeitimo priima Nacionalinis krizių valdymo centras, atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 4 d. nutarimo Nr. 638 „Dėl Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės saugumo plano reikalavimų ir rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 3 punkte nurodytų institucijų pateiktą informaciją apie rizikos veiksnius, galinčius kelti grėsmę Įmonėms ar nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiems įrenginiams ir turtui (toliau – svarbūs valstybės objektai), Įmonės valdomai ypatingos svarbos informacinei infrastruktūrai, Įmonės vidaus dokumentuose nustatytoms ryšių ir informacinėms sistemoms (ar jų dalims), kurios yra reikšmingos Įmonės veiklai, ir į Jungtinės grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupės pasiūlymus.

3. Rekomenduojama kibernetinio incidento grėsmių lygius nustatyti atsižvelgiant į kibernetinių incidentų kategorijas, nurodytas Nacionaliniame kibernetinių incidentų valdymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 818 „Dėl Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo įgyvendinimo“, ir atitiktį organizaciniams ir techniniams reikalavimams, nurodytiems Organizacinių ir techninių reikalavimų, taikomų kibernetinio saugumo subjektams, apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 818 „Dėl Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo įgyvendinimo“.

4. Pagal nustatytą atitinkamą grėsmės lygį rekomenduojama taikyti šias saugumo užtikrinimo ir reagavimo priemones (Įmonių saugumo planuose, įvertinus svarbių valstybės objektų bei ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros paskirtį bei ypatumus, gali būti numatytos ir papildomos saugumo užtikrinimo ir reagavimo priemonės):

Grėsmė	Grėsmės lygis	Pasirengimo reaguoti lygis	Saugumo užtikrinimo ir reagavimo priemonės
Teroro aktas, diversija, nesankcionuotas asmenų patekimas į svarbų valstybės objektą, (įskaitant ir ginkluotą įsiveržimą),	Žemas	ALFA	1. Kasdienių užduočių ir standartinių veiklos procedūrų svarbiame valstybės objekte vykdymas vadovaujantis saugumo planu. Apsaugos pamainos darbuotojų standartinis amunicijos komplektas. 2. Apsaugos pamainos darbuotojų informavimas apie galimą grėsmę. 3. Operatyvus pasikeitimas informacija su PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų

masiniai neramumai, neteisėtas fizinis poveikis (tyčinis svarbaus valstybės objekto saugai turinčių reikšmės konstrukcijų, sistemų ir komponentų pažeidimas), sabotazas			uosto akvatorijoje), apsaugos tarnyba (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytoju. 4. Papildomų pajėgų iškvietimo ir veiksmų sinchronizavimo schemos patikrinimas. 5. Sąveikos algoritmo (mechanizmo) tarp PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), apsaugos tarnybos (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytojo veikimo patikrinimas. 6. Pasirengimas vykdyti aukštesnio grėsmės lygio saugumo priemonės.
	Vidutinis	BRAVO	1. Vykdomos žemam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. Techninių fizinės ir elektroninės saugos užtikrinimo priemonių, įrengtų svarbiame valstybės objekte, būklės patikra, intensyvesnė nuolatinė stebėsena. 3. Ginkluotės, specialiųjų, asmens apsaugos priemonių ir amunicijos patikra bei apsaugos pamainos darbuotojų aprūpinimas papildoma amunicija. 4. Apsaugos pamainos darbuotojų operatyvus instruktavimas atsižvelgiant į atnaujintą informaciją. 5. Operatyvus pasikeitimas atnaujinta informacija su PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), apsaugos tarnyba (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytoju. 6. Sustiprinamas svarbaus valstybės objekto teritorijos ir prieigų stebėjimas siekiant nustatyti įtartinus asmenis, daiktus bei užkardyti galimas grėsmes. 7. Pasirengimas vykdyti aukštesnio grėsmės lygio saugumo priemonės.
	Aukštas	CHARLIE	1. Vykdomos vidutiniam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje) pareigūnų operatyvus

			reagavimo rezervo formavimas (budėjimų namuose ir (ar) įstaigoje organizavimas). 3. Apsaugos pamainos budinčių patrulių veiklos organizavimas. 4. Svarbaus valstybės objekto apsauga sustiprinama papildomai pasitelkiant LŠS narius. 5. Apsaugos pamainos darbuotojų operatyvus instruktavimas atsižvelgiant į atnaujintą informaciją. 6. Operatyvus pasikeitimas atnaujinta informacija su PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), NKVC, VRM, apsaugos tarnyba (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytoju. 7. Sustiprinama asmenų ir transporto priemonių patekimo į svarbų valstybės objektą ir (ar) jo teritoriją kontrolė (nuodugnus tikrinimas). 8. Aktyvuojama bepiločių orlaivių neutralizavimo įranga. 9. Pasirengimas vykdyti aukštesnio grėsmės lygio saugumo priemonės.
	Aukščiausias	DELTA	1. Vykdomos aukštam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. Taikomos kompleksinės-organizacinės priemonės (fortifikacijų įrengimas, pagalba svarbaus valstybės objekto valdytojui dėl personalo evakuacijos ir kt.), mažinančios svarbaus valstybės objekto pažeidžiamumą. 3. Svarbaus valstybės objekto apsauga sustiprinama papildomai skiriant vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinių įstaigų pareigūnus. 4. Svarbaus valstybės objekto prieigose ir išorinio perimetro erdvėje praplečiamos draudžiamo patekimo zonos policijai laikinai apribojant asmenų ar transporto priemonių patekimą į tam tikrą teritoriją ar patalpą dėl galimo pavojaus viešajai tvarkai, asmens ar valstybės saugumui. 5. Pasitvirtinus grėsmei vykdomos neteisėtos veiklos užkardymo ir pasekmių likvidavimo priemonės.
Šnipinėjimas, išorinis svarbaus valstybės objekto stebėjimas (žvalgyba)	Žemas	ALFA	1. Kasdienių užduočių ir standartinių veiklos procedūrų svarbiame valstybės objekte vykdymas vadovaujantis saugumo planu. Apsaugos pamainos darbuotojų standartinis amunicijos komplektas. 2. Apsaugos pamainos darbuotojų informavimas apie galimą grėsmę.

			3. Operatyvus pasikeitimas informacija su PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), apsaugos tarnyba (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytoju. 4. Pasirengimas vykdyti aukštesnio grėsmės lygio saugumo priemonės.
	Vidutinis	BRAVO	1. Vykdomos žemam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 3. Apsaugos pamainos darbuotojų operatyvus instruktavimas atsižvelgiant į atnaujintą informaciją. 4. Operatyvus pasikeitimas atnaujinta informacija su PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), apsaugos tarnyba (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba), VSD ir svarbaus valstybės objekto valdytoju. 5. Sustiprinamas svarbaus valstybės objekto teritorijos ir prieigų stebėjimas siekiant nustatyti įtartinus asmenis, daiktus bei užkardyti galimas grėsmes. 6. Pasirengimas vykdyti aukštesnio grėsmės lygio saugumo priemonės.
	Aukštas	CHARLIE	1. Vykdomos vidutiniam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. Apsaugos pamainos budinčių patrulių veiklos organizavimas. 3. Apsaugos pamainos darbuotojų operatyvus instruktavimas atsižvelgiant į atnaujintą informaciją. 4. Operatyvus pasikeitimas atnaujinta informacija su PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), VSD, NKVC, VRM, apsaugos tarnyba (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytoju. 5. Sustiprinama asmenų ir transporto priemonių patekimo į svarbų valstybės objektą ir (ar) jo teritoriją kontrolė (nuodugnus tikrinimas). 6. Aktyvuojama bepiločių orlaivių neutralizavimo įranga.

			7. Pasirengimas vykdyti aukštesnio grėsmės lygio saugumo priemonės.
	Aukščiausias	DELTA	1. Vykdomos aukštam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. Svarbaus valstybės objekto prieigose ir išorinio perimetro erdvėje praplečiamos draudžiamo patekimo zonos policijai laikinai apribojant asmenų ar transporto priemonių patekimą į tam tikrą teritoriją ar patalpą dėl galimo pavojaus viešajai tvarkai, asmens ar valstybės saugumui. 3. Pasitvirtinus grėsmei vykdomos neteisėtos veiklos užkardymo ir pasekmių likvidavimo priemonės.
Kibernetinis incidentas	Žemas	ALFA	Kasdienių užduočių ir standartinių veiklos procedūrų svarbiame valstybės objekte vykdymas vadovaujantis saugumo planu.
	Vidutinis	BRAVO	1. Vykdomos žemam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. Operatyvus pasikeitimas informacija su ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros valdytoju (NKSC teikia rekomendacijas valdytojui dėl būtinų priemonių taikymo).
	Aukštas	CHARLIE	1. Vykdomos vidutiniam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. Ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros valdytojo ir NKSC suderintų priemonių vykdymas.
	Aukščiausias	DELTA	1. Vykdomos aukštam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. Ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros valdytojo ir NKSC suderintų priemonių vykdymas.
Hibridinės grėsmės	Žemas	ALFA	1. Kasdienių užduočių ir standartinių veiklos procedūrų svarbiame valstybės objekte vykdymas vadovaujantis saugumo planu. Apsaugos pamainos darbuotojų standartinis amunicijos komplektas. 2. Apsaugos pamainos darbuotojų informavimas apie galimą grėsmę. 3. Operatyvus pasikeitimas informacija su PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), apsaugos tarnyba (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytoju. 4. Papildomų pajėgų iškvietimo ir veiksmų sinchronizavimo schemas patikrinimas. 5. Sąveikos algoritmo (mechanizmo) tarp PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra

			pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), apsaugos tarnybos (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytojo veikimo patikrinimas. 6. Pasirengimas vykdyti aukštesnio grėsmės lygio saugumo priemonės.
	Vidutinis	BRAVO	1. Vykdomos žemam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. Techninių fizinės ir elektroninės saugos užtikrinimo priemonių, įrengtų svarbiame valstybės objekte, būklės patikra, intensyvesnė nuolatinė stebėseną. 3. Ginkluotės, specialiųjų, asmens apsaugos priemonių ir amunicijos patikra bei apsaugos pamainos darbuotojų aprūpinimas papildoma amunicija. 4. Apsaugos pamainos darbuotojų operatyvus instruktavimas atsižvelgiant į atnaujintą informaciją. 5. Operatyvus pasikeitimas atnaujinta informacija su PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), apsaugos tarnyba (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytoju. 6. Sustiprinamas svarbaus valstybės objekto teritorijos ir prieigų stebėjimas siekiant nustatyti įtartinus asmenis, daiktus bei užkardyti galimas grėsmes. 7. Pasirengimas vykdyti aukštesnio grėsmės lygio saugumo priemonės.
	Aukštas	CHARLIE	1. Vykdomos vidutiniam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje) pareigūnų operatyvaus reagavimo rezervo formavimas (budėjimų namuose ir (ar) įstaigoje organizavimas). 3. Apsaugos pamainos budinčių patrulių veiklos organizavimas. 4. Svarbaus valstybės objekto apsauga sustiprinama papildomai skiriant vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinių įstaigų pareigūnus, esant poreikiui – papildomai pasitelkiant LŠS narius.

			5. Apsaugos pamainos darbuotojų operatyvus instruktavimas, atsižvelgiant į atnaujintą informaciją. 6. Operatyvus pasikeitimas atnaujinta informacija su PD, VST, taip pat VSAT (jeigu svarbus valstybės objektas yra pasienio ruože ar pasienio kontrolės punkte, teritorinėje jūroje bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), NKVC, VRM, apsaugos tarnyba (jeigu svarbaus valstybės objekto fizinę apsaugą vykdo privati apsaugos tarnyba) ir svarbaus valstybės objekto valdytoju. 7. Sustiprinama asmenų ir transporto priemonių patekimo į svarbų valstybės objektą ir (ar) jo teritoriją kontrolė (nuodugnus tikrinimas). 8. Aktyvuojama bepiločių orlaivių neutralizavimo įranga. 9. Inicijuojamos konsultacijos su KAM dėl LK vienetų pasitelkimo siekiant sustiprinti svarbių valstybės objektų apsaugą. 10. Pasirengimas vykdyti aukštesnio grėsmės lygio saugumo priemonės.
	Aukščiausias	DELTA	1. Vykdomos aukštam grėsmės lygiui nustatytos saugumo priemonės. 2. Taikomos kompleksinės-organizacinės priemonės (fortifikacijų įrengimas, pagalba svarbaus valstybės objekto valdytojui dėl personalo evakuacijos ir kt.), mažinančios svarbaus valstybės objekto pažeidžiamumą. 3. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme nustatytais pagrindais pasitelkiami LK vienetai siekiant sustiprinti svarbaus valstybės objekto apsaugą ir (ar) ginti svarbų valstybės objektą. 4. Pasitvirtinus grėsmei vykdomos neteisėtos veiklos užkardymo ir pasekmių likvidavimo priemonės.

Vartojami trumpiniai:

KAM – Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija;

LK – Lietuvos kariuomenė;

LŠS – Lietuvos šaulių sąjunga;

NKSC – Nacionalinis kibernetinio saugumo centras prie Krašto apsaugos ministerijos;

NKVC – Nacionalinis krizių valdymo centras;

PD – Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos;

VSAT – Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos;

VSD – Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas;

VST – Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos;

VRM – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Pastaba. Hibridinės grėsmės suprantamos kaip prievartinės ir ardomosios veiklos, įprastų ir neįprastų (t. y. diplomatinį, karinį, ekonominių, technologinių) metodų derinys, kuriuo valstybė arba nevalstybiniai subjektai gali siekti konkrečių tikslų oficialiai nepaskelbdami karo. Paprastai siekiama kuo geriau išnaudoti pasirinkto objekto pažeidžiamumą ir sukurti neaiškumą, siekiant apsunkinti sprendimų priėmimo procesus (*Europos Komisija, „Bendras komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai. Bendra kovos su mišriomis*

grėsmėmis sistema. Europos Sąjungos atsakas“, JOIN (2016) 18 final, 2016-04-06, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52016JC0018>, 2017-10-20).
